

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 8. Auguszt. 1787.

Pártos-Zenebona' elegyes Környülállásai.

A' múlt hétfőn a' Fő-Hertzeg Ferdinánd gyalag Magyar sereg a' mi Czomizédunkban Senpron- nál méne keresztül Belgiumfelé. — A' Hollándiai Kö- vetnek Bétsből való visszsa-menetele fokoknak külö- böző ítéletekre szolgáltat alkalmatosságot. Az Ánglus és Pruzszus követek szüntelen edgyütt tanátskoznak Hertzeg Kaunitzal és a' Monárkhával, és szüntelen Kurirokat indíttanak. Konstantzinápoly féldl-is megint új hírt futtag a' Bétsi Publikum, melly ez: hogy a' Muszka Udvar ellen megint fel-akarna kelni; de en- nek ellene mond azon közönséges Levelekből olvas- ható tudósítás, mellynek bizonyosága ízerént minden nagyobb Európai Udvarokhoz követjeit készíti, hogy minekutánna mind a' 2 keresztvény Tsászári Udvarak

kivánságának önként eleget tenne, örökös frigyet köthellen; azonban a' mostani Európai környülállásoknak minden fzegeletén edgy edgy' olly titkos bog vagyon köve (a' mint a' Politikusok beszéllenek) mellynek vágás nem óldás kívántatik. Mennek, és jönnek a' Konstantzinápolyi után-is a' Kurirok; -és noha a' Török Birodalomnak belső részeiben el-harapodzott pestis miatt Kontumátziot kelletik a' határ-széleken ülni; de ezeknek leveleik azonnal meg-fűtöltetvén küldetnek kéfedelem nélkül Bétsfelé. Tsak alig, ha *Sinoni* alattomban valósággal nem jádzik a' Frantzia, így szólnak némelleyek: ki örökké ugyan; de kívált az Anglissal tartott tengeri, tsatától fogva; midön az Anglus mellől a' Hollandusokat el-jádzotta, és ezeket a' maga titkos tzéljának eszközüvé vette, örökké állatomban mesterkedik. Hogy az Anglus' tengeri fő hatalma meg-gyengüljön, el-szakaszta ezektől az erszénynek leg-nagyobbik felét Hollandiát, és a' másik felén is tsak nem bé-földozhatatlan jukot ejte Amérikanak közönséges társasággá való létével. Már most, midön másokat-is látna, hogy a' tengeren hajókázni szeretnének, a' tenger partjaihoz közelebb lévő Tartományokat kezdette játszodni alattomban. --- A' Törököt már rég, hogy mesterségesen a' maga tzéljára igazgató porázra vette, hogy ennek-is a' maga szándékában előre el-látott hasznát vehesse; ezen kis Brűszszeli levélből megínt Frantzia játékot néznek-ki a' szemefebbek. „*Brűszszelből 19. Júl.* A' mi hadi-fergeink a' szerzeteseknek és némelley Apáturaknak szent vezérlések alatt fegyverben gyakorolják magokat, és kétséges félelemmel várják az Auszriából alsó és felső fegyverrel jövő számos idegen vendégeket; tsak a' kár: hogy itt senki sem akarja hinni, hogy ezen vendégek ellenünk jönének, hanem a' masziasagos Hollandusok

dafok ellen, de a' kinek ezze vagyon, ne kételkedjék
 semmit-is felölle, hogy mi-is szárazon maradjunk;
 nevezetesen azok, kiket már-is ki-tanúltanak, hogy
 a' mi Belgiumunknak edgyik részét állattomban Fran-
 zia kézre kívánták járítani. — A' vólt Helytartó
 Fő-Hertzeg-Azsfzonyban nagy bizodalmokat helyhez-
 tetik a' Belgák; de azonban a' pénzt és a' katonát
 gyűjtik öszve; de Bétsben-is azt beszélik, hogy Kolo-
 niában 80 ezer nép gyűl öszve; hová, már tudjuk,
 hogy a' F. Tsászár-is minden órán indulandó a' maga Hadi-
 Tanátsoflaival. — A' Hollándiai Helytartó Hertzeg
 már a' Pruszszus földén vagyon, és a' Magdeburgi's
 Berlii levelek szerént, a' múlt hónapnak 17-dikétől
 fogva Pruszsziaiban mindenek azt kiáltják: Háború!
 háború! és a' tsatára készült Pruszszus Regementek-
 nek Fő-Vezére Generál *Möllendorf* minden allatta-
 való tisztyeivel leg-keményebb készüléteket tészen.
 A' Londoni levelek magok bizonyítják, hogy a' múlt
 hónapnak 12-dikén a' Londoni és Berlii Udvarok kö-
 zött esett edgymást híven óltalmazó frigykötés' leve-
 le meg-petsételtetett. Ezen frigykötés, és a' II-dik
 JOSEFÉ II-dik KATHARINÁval a' leg-mesterségesebb
 tsalárd játékok-is le-fogja nevetni. Berlinben éjjel
 nappal a' fegyveres házban dolgoznak, és a' hadi-élés
 dolgát folytató tisztek mellé meg-annyin adattak; kik
 ezen Tábornak fő-élés-Mestere *Flesch* Úr alatt hosz-
 szas háborúra készítik az eleséget. A' Magdeburgi
 Sergek útban vagynak. Berlinből titkon azt veszzük,
 hogy a' Szakszoniai Papi-Bejedelem és Hertzeg *Wáj-*
már titkon Potzdamban vagynak, és a' Hollándiai
 Helytartó Hertzeg-is minden órán oda érkezik. — A'
 F. Monárkhának mostani útjában Gróf *Festetics* a' N.
 M. K. Testőrző feregnek Májora leszen Adjutántya,
 ki a' több Testőrzőken kívül mindenütt vele fog-len-
 ni,

ni. — Augustusnak I. napján, az útnak készült sergek közül sokon meg-indulának Belgiumfelé, a többi-is rövid nap indulnak, és azoknak, kik induló félben vagynak kettős, az az háborúi Soldjok jár. A Hadi-eszközöknek vitelére 2000 lovak kívántatnak; — de hát hiszem jönnek a Belgiumi Deputáltak; és a külső Városban Bétsben már szállásaikat-is tudják ezeknek némelly Kávészázbéli korbelek — vallyon nem akadájoztatják-é-meg ezek az útnan lévő sergeket? nem? Valamint a Frantzia, Pruszszus, Anglus; úgy az Auszriai Sergeknek-is hasznát akarja itt venni a környülállás. — Újra elevenedik a hír, hogy a Muzka Udvarnál lévő F. R. Tsáfszári követ Gróf Kobenzl Úr Bruszszelbe mégyen békellég plántáló tellyes hatalmú Ministernek; ennek helyébe pedig Péterburgba Báró Szvitten a Tudományok édes atya küldetik, és a Tudományok fő igazgatása Tanácsos Martini Urra bizatik. — Azok között az íráfok és könyvek között, mellyek a mostani Belgiumi párt-ütéssel jöttenek világ elejébe, edgy igen különös kisedded könyvetske-is jelenék-meg némerü a Bétsi Publikum kezében a Belgiumi Párt-ütésről; még pedig Cicerónak ezen szovaival: *Omnia sunt misera in bellicis civilibus, sed miserius nihil, quam ipsa victoria*; az az: A Hazafiak között való Háborúban minden dolgok veszedelmefek és szánakozásraméltók; de még is leg-veszedelmefebb itt a győzedelem. Ezenkönyv Frantziából mondatik fordította nak lenni, de a frantzia exemplárokat a Belgák hirtelen észre-vévén úgy beszédtek, hogy már soholt sem találtaik. — A mi az edgyesült 7 Tartománybéli Bergákat illeti — ezek most jutattanak az időnek azon kerületire, mellyben a már régtől fogva fejek felet kerengő tetét fellegeknek szélveszes záporral való le-szakadását lehetetlen

el-kerülniek. Sem a' JÓSEF' bölts intése, sem a' Frantzia békefséget tsináló közbenjárása, sem a' FRIDRIK VILHELM emberi szeretettel tellyes levelei, sem az oldalakban lévő Ánglus ösztön számkiverésbe nem küldheté innen azon veszekedés magvát plántáló sántát, a' Hazafiúi névvel ditsekedő mételyt, mellynek a' haszszos idő alatt lett meg-gyökeredzésével már most magok edgymást gyújtogotják, vágják, ölik és prédálják; sőt a' magok dühöslégeknek idegen szomfédjaikat-is részeseivé tenni kívánják — Azt mondja edgy Frantzia levél, hogy a' Hollándusok soha többé magokat szerentséfen helyre nem állíthatják: a' víz örvényeibe ugrottnak késő habokhoz kabdosni. Azt ényuk bizonyos levelekből, hogy 4 fő Udvaroknak meg-edgyezéséből fogják ezeket észre hozni, kik között az ő bizokdáfoknak közép-pontya a' Frantzia-is jelen vagyon ellenek. — Az Ánglus Hajós-ferég már félnek adta ezek ellen hadi tüzzel repülő vitorláit; és a' Pruszfszus Tábornak meg-érkezésével fogják legelőbb-is a' vizett magokra vehető Tenger tsatornáit el-állani. — A' Márs Isten' lángal égő haragja tüzétől már fok izben tsak-nem fel-lobbant Gibráltár várának vitéz óltalmazója's igazgatója Elliot, ki mostan Londonban mulatozik, és a' maga fizetésén kívül minden esztendőben 1000 font Sterlingel, Bároi és Grófi titulussal jutalmaztatik, olly tisztefséget nyere nem régiben, hogy a' maga familiája tzimerén kívül a' Gibráltár vára tzimerét-is örök emlékezetül önként megnyervén magának, képe le-festetett, és a' Gibráltári Tanátsházban örök emtékezetre fen-tartatik.

Elegyes Tudósítások.

Azon Belgiumból várandó Kúrir, ki a' pártatütött Belgák' fileletét hozandó, és a' kinek levele fogna minden A. Belgiumi dolgot meg-határozni, még meg-nem

nem érkezett; melly fokoknak nyughatatlanfágok látatnak okozni, és a' mondatik, hogy talám békeféléges terdet fejet kívánnak Monárkhájoknak hajtani; mellyet csak úgy híhetnénk, ha a' múlt héten érkezett más Brüsszeli Kurir olly hírrel nem toppant volna Bétsbe, hogy a' pártütők fergeiket napról napra öregbítik, és nyakoflágokban állhatatosan meg-maradni kívánnak. Úgy vélekednek némellyek, hogy csak azért kéfnének adandó válaszfzokkal; hogy a' kétféles idő haladás alatt hadi-erejeket lábra állítsák, és jobban elkészülhessenek. — Az edgyesült Hollándusoknak 700 főből álló Magyar Huszár-fergek vagyon; kiknek rövid mentéjek, dalmánnyok, nadrágok, övek, kalpogjok és farga farkantyus tiszmájok vagyon; noha ezen feregben, a' mint az onnan jött Magyarak beszélik, csak kettő találtatik, ki valamit Magyarul szólni tudna: ezek-is a' F. Császári táborból halál elől szökött Erdélyi Oláhok; de azonban ezen 700 Huszár leg-első és leg-drágább fereg Holláudiában, és minden légénynek edgyheti 'Soldja 5 forint. — A' nem régiben Bétsbe udvarolni jött Hohentzoler vadas Regimentje a' közelebb múlt hétfőn Belgium-felé indula, a' *Nasztauje* pedig Magyar országról tegnap előtt helyibe Bétsbe érkezék. Gömör vármegyének bizonyos részében olly nagy jégesső vala a' múlt hónapban, hogy a' mezei munkások nem csak egész esztendői fáradságos munkájokat veszték-el, hanem fokozódó reménységektől-is meg-fosztatának. Megretszik abból a' jégnek nagy vólta, hogy a' mezőn talált Ludakat mind agyon verte. — Ha eddig edgy idegen Gallyér érkezett Bétsbe legelőbb-is azon gondolkozik vala, hogy Magyar Huszárt öltöztesse magának lovas légénynek; kinek fokszor paripája, fegyvere és köntöse leg-aiább 100 aranyra mégyen vala; de né-

mellyek vizsza élvén ezen modival, már a' magok lovas legényeiket drágább köntösbe jártattják vala, mint a' Monárkha a' maga Testőrzoit; úgy, hogy az irizeten lévő katonák, kivált estvefelé präsentáltak az Udvari lovas legényeknek; már most ezeknek kardot és tarfolyt viselni meg-tiltatott, mellyet a' Bétsi magyar Szabók, tsizimádiák és gömbkötők nem igen szeretnek azért, hogy ennekutánna keveslebb Huszárt fognak az Uraságok tartani. — Hogy a' hajóhuzással és szegyenköre állítással való büntetések a' gonofztévőknek még-is keveslet rettentse a' meg-rögzött gonofzságot meg-tetstik csak e' két példából-is: midön Bétsben a' múlt hónapban edgy pájrástát meg-ölt katonának akasztófát sütének ortzájára, hogy egész életében hajóhuzásra küldesfiek; az alatt edgy szegény Magyar Országi kereskedőnek 3000 forintját lopák-el edgy vendég-fogadóból. A' szegyen-köre való állítás pedig, kivált az Oláhokon, tsak annyit segit, mint a' holt lóvan a' patkó. Temesvárt edgy Oláhot szegyenköre állítanak, s a' fok nézők között edgy másík így szóllítta-meg: *bunező Frátye! tsely drákú fáts átst!* jó napot Bátya! mi az ördögöt kerefz itt! én nem tudom, úgy-mond; parantsolták hogy itt álljok — és így minden meg-illetődés nélkül discurrált a' több Oláhokkal; de ennek az az oka, hogy ezen durva és pallérozotlan nép még érzékietlen — talált módot már most a' F. Monárkha ezeknek-is palléroztatásokban, Oskolákor építettvén nékiek, és idővel embereket fog-belöllek tsinálni. — A' F. Monárkhának ezen esztendőben 12-dik Aprilisban botsátott kegyelmes rendelése szerént, azok a' rendes házosságon kívül született gyermekek, kik eddig, a' haza törvénye szerént, tsak nem természeti jussaktól-is meg fosztattak valának; már ezután a' magok szüleiké lesznek, és

jussók léfzen mind azokhoz, valamellyekhez a' házof
 ágyából származott gyermekeknek, nem trak kik I. Jai
 1787-től fogva születtek, hanem közönségesen minde
 neknek, akár mikor szármoztanak légyen-is, és aká
 kiktől. *A Természetnek törvénye öröktől fogva e
 vala, és már az ártatlanokat az ember szerető JO
 SEF ezen természettől adatott jussókba 1787 ben hely
 re állította.* — Edgy kitsiddég vakmerő, de még-is
 nagy hit Pogányban. Minckutánna Algurban és a' kö
 rül fekvő helyeken már ebben az asztendőben 50 ezet
 ember holt volna-meg a' Pestisben, már most a' Masz
 karai Táborra-is el-hatalmazott. Marokkóban az el
 len semmi kézűleteket nem téfznek, sőt a' Tsászá
 r maga kezével ezt írta a' maga Konsúljának: Az Algi
 riak példájából jól láthattjuk, hogy az embereknek
 minden pestis ellen való szorgalmatosságok haszonta
 lan, és hogy az emberek az Isten büntetésének ellene
 nem áthatnak; mert a' mit az Isten akar meg-lészen;
 azért minden pestis ellen való kézűleteknek hadjanak
 békét; jobb ha a' nép pestis, mintsem éhség által vész
 el. *A' vagy nem nagy prédestinátzió-é ez a' Ma
 rokkai Pogány Tsászárban?* — de ezért mi ne ugord
 junk önként a' Dunába. — *Róma 9. Július.* Loret
 tó Városlából azon nép tsabitó Impostort, ki ama szent
 Lábrének öttsének nevezvén magát, a' szentség fir
 hangja alatt fok alaminát fel-gyűjtet vala, éppen mi
 dőn az ő benne hívő néppel ebédelne, el-fogaték és
 ide az Inquisitió tömlőtzébe vasan hozaték. Midőn
 meg-fogatott azt mondotta: hogy tsak azt kívánta
 meg-próbálni, mitsoda bolond volna még az Ekklesiái
 Státus. Ennek nem jó a' Kalendáriumba a' neve; mert
 e' tsak olyan szent, a' ki akasztófát érdemel, mel
 lyet el-is fog-érni.